

جذب آمونیوم از آب توسط نانو رس مونت موریلونیت

زهرا السادات موسوی داربدره^{۱*}، شهریار مهدوی^۲، داود اختری^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم خاک، دانشکده کشاورزی دانشگاه ملایر

۲- استادیار گروه علوم خاک، دانشکده کشاورزی، دانشگاه ملایر

۳- استادیار گروه مرتع و آبخیزداری، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه ملایر

چکیده:

هدف از این مطالعه حذف یون آمونیوم توسط نانو رس مونت موریلونیت از آبها و پسابها بود. اثر غلظت جذب، pH، زمان و اثر دما به منظور تعیین شرایط بهینه مورد بررسی قرار گرفت. بیشترین میزان حذف آمونیوم در غلظت ۲ گرم بر لیتر برابر ۳۱/۵، در پهاش ۷ برابر ۹/۶، در زمان ۱۲۰ دقیقه برابر ۱۴/۰ و در دمای ۱۵ درجه سانتیگراد برابر ۱۸/۹ میلی گرم بر گرم رس بدست آمد. سپس با در نظر گرفتن شرایط بهینه، ایزوترمهای جذب در غلظت‌های ۰، ۲۰، ۴۰، ۶۰، ۸۰ و ۱۰۰ میلی گرم بر لیتر آمونیوم (N H₄⁺ - N) انجام شد. ایزوترم جذب آمونیوم با نانو رس مونت موریلونیت به معادله فروندلیچ با ضریب همبستگی (R²= 0.916) بیشترین برازش را داشت که نشان دهنده سطوح جذبی غیرهمگن و چند لایه است. همچنین ماکزیمم جذب نانو رس مونت موریلونیت ۹/۸ میلی گرم بر گرم نیتروژن برآورد گردید که این نتایج نشان داد نانو رس مونت موریلونیت در حذف آمونیوم از آبها و پسابها موثر می باشد.

واژه‌های کلیدی: جذب، آمونیوم، نانو رس، مونت موریلونیت

مقدمه:

با افزایش جمعیت و افزایش سطح بهداشت جوامع، مصرف آب در شهرها و خانه‌ها به ویژه در بعضی از شهرهای بزرگ کشورهای جهان سوم افزایش چشمگیری پیدا کرده است و در حال حاضر در بسیاری از مناطق خشک و کم آب دنیا به دلیل کمبود آب شیرین استفاده از فاضلاب‌های تصفیه نشده شهری و صنعتی در کشاورزی و صنعت به جای منابع آب شیرین در حال گسترش است (Pescod and Arar, 2013). آمونیوم یکی از اشکال اولیه آلودگی به نیتروژن در محیط زیست می باشد. افزایش این ترکیب در آب‌های پذیرنده نه تنها موجب بروز پدیده پیری زودرس در دریاچه‌ها، برکه‌ها و رودخانه‌ها می شود، بلکه باعث بالا رفتن میزان نیاز به اکسیژن محلول آب به منظور تصفیه و بروز سمیت برای گونه‌های زنده در محیط‌های آبی می شود (Saltali et al., 2007; Zhang, 2011). به علاوه رشد بیش از حد جلبک‌ها در این منابع آبی، موجب بروز پدیده خوردگی بیولوژیکی و گرفتگی‌های بیولوژیکی در لوله‌های انتقال پساب و یا صنایع به کار برنده این پساب‌ها می شود (Booker et al., 1996; Widiastuti et al., 2011). روش‌های متداول حذف آمونیوم از آب و پساب شامل: هوادهی، کلر زنی، تبادل یونی، جذب سطحی با کربن فعال و نیتریفیکاسیون - دنیتریفیکاسیون بیولوژیکی می باشد (Cheung et al., 1997). مواد جاذب نانو به دلیل سطح ویژه زیاد دارای مکان‌های جذب سطحی بالایی هستند. یکی از خصوصیات مشخص کننده مواد نانو این است که رفتاری متفاوت با رفتار مواد درشت ساختاری و یا میکروساختاری دارند. زمانی که اندازه ذرات یک ماده از یک اندازه خاص کوچک تر می شود، علاوه بر ترکیب و ساختار ماده، ابعاد ماده نیز یکی از عوامل تاثیرگذار بر روی خواص آن خواهد بود (Han et al., 2007). آن چه که فناوری نانو می تواند در اختیار قرار دهد، بهبود کیفیت فاضلاب تصفیه شده برای استفاده مجدد در کشاورزی، کشت آبی، مصارف صنعتی یا حتی شرب و شستشو است (Ayati et al., 2006). Celik و همکاران (۲۰۰۱) مقدار جذب و تبادل کاتیونی یون آمونیوم را به وسیله کانی‌های زئولیت از گروه کلینوپتیولایت و سپیولایت^۱ در روش ستونی مورد بررسی قرار دادند. آن‌ها نشان دادند که ظرفیت تبادل کاتیونی در رس کلینوپتیولایت بالاتر از سپیولایت می باشد. آزمایش‌ها در

¹ Clinoptilolite & Cepiolite

آب مقطر و آب معمولی انجام گرفت و در هر دو حالت رس کلینوپتیلولایت مقدار زیادی از یون‌های آمونیوم را جذب کرد. در بررسی که توسط Wang و همکاران (۲۰۰۷) بر روی حذف آمونیوم از محلول آبی با استفاده از کلینوپتیلولایت چینی طبیعی انجام شد مشخص شد که بهترین pH حذف آمونیوم ۶ می‌باشد و همچنین با افزایش زمان تماس نرخ جذب آمونیوم ثابت می‌شود. کاظمیان و همکاران (۱۳۸۷) با روش‌های نیتریفیکاسیون و تبادل یونی با استفاده از زئولیت طبیعی کلینوپتیلولایت به حذف ترکیبات نیتروژنه موجود در فاضلاب و پسابها پرداختند و احیای بیولوژیکی زئولیت اشباع از آمونیوم را مورد بررسی قرار دادند. هدف کلی از تحقیق حاضر تعیین توان نانو رس مونت‌موریلونیت در حذف آمونیوم از آب‌ها و پساب‌ها می‌باشد. اثرات پارامترهای مختلف همانند تغییرات pH، دما، زمان، غلظت جاذب و غلظت جذب شونده (آمونیوم) در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفت.

مواد و روش:

در این تحقیق برای ساختن محلول اولیه آمونیوم از نمک سولفات آمونیوم که از شرکت مرک آلمان خریداری شده است استفاده شد و جاذب نانو رس مونت‌موریلونیت از شرکت ALDRICH آمریکا خریداری شد. اندازه ذرات با تکنیک XRD مجدداً مورد بررسی قرار گرفت. اندازه‌گیری آمونیوم به روش رنگ سنجی (روش TAN، ۲۰۰۵) و با استفاده از دستگاه اسپکتروفتومتر در طول موج ۶۵۰ نانومتر انجام شد.

آزمایشات بهینه‌سازی

اثر غلظت جاذب بر میزان جذب: مقادیر مختلف از نانو رس مونت‌موریلونیت شامل غلظت‌های ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ گرم بر لیتر با استفاده از حجم ۱۲/۵ سی‌سی از محلول ۱۰۰ میلی‌گرم بر لیتر آمونیوم ساخته و در دمای ۲۵ درجه سانتی‌گراد نگهداری شد. نمونه‌ها به مدت ۲ ساعت در ابتدا و انتهای زمان ۲۴ ساعت بر روی دستگاه شیک قرار داده شد سپس نمونه‌ها به مدت سه دقیقه در دور ۳۰۰۰ در دستگاه سانتریفوژ قرار گرفت. سپس میزان جذب آمونیوم در غلظت‌های مختلف جاذب بعد از ۲۴ ساعت مورد بررسی قرار گرفت. کلیه آزمایشات در سه تکرار اندازه‌گیری شد.

اثر pH بر میزان جذب: ابتدا پهاش محلول جذب شونده (آمونیوم ۱۰۰ میلی‌گرم بر لیتر) در مقادیر ۲ تا ۸ تنظیم شد. سپس ۱۲/۵ سی‌سی از محلول ۱۰۰ میلی‌گرم بر لیتر آمونیوم در مجاورت ۰/۰۲۵ گرم (غلظت ۲ گرم بر لیتر) از نانو رس مونت‌موریلونیت به مدت ۲۴ ساعت در دمای ۲۵ درجه سانتیگراد قرار داده شد. سپس سانتریفوژ و میزان جذب آمونیوم برای جاذب مورد نظر محاسبه شد.

اثر زمان بر میزان جذب: ۰/۰۲۵ گرم (غلظت ۲ گرم بر لیتر) از نانو رس مونت‌موریلونیت در مجاورت ۱۲/۵ سی‌سی از محلول اصلی آمونیوم قرار گرفت سپس میزان جذب در فواصل زمانی ۱۰ تا ۱۸۰ دقیقه مورد بررسی قرار گرفت. برای بررسی اثر زمان معادلات سینتیکی شبه مرتبه اول (۱) و شبه مرتبه دوم (۲) مورد بررسی قرار گرفت که به صورت زیر می‌باشد:

$$\text{Log}(q_e - q_t) = \text{Log } q_e - \left(\frac{K_1}{2.303} t \right) \quad (1)$$

$$\frac{t}{q_t} = \frac{1}{K_2 \cdot q_e^2} + \left(\frac{1}{q_e} \right) t \quad (2)$$

q_e مقدار یون‌های جذب شده بر روی جاذب بر حسب میلی‌گرم بر گرم در زمان تعادل، qt مقدار یون‌های جذب شده بر روی جاذب بر حسب میلی‌گرم بر گرم در زمان مورد نظر، K_1 ثابت معادله بر حسب یک بر دقیقه و K_2 ثابت سرعت بر حسب گرم بر میلی‌گرم در هر زمان تعادل می‌باشد (Blanchard *et al.*, 1984؛ Lagergren, 1898).

اثر دما بر میزان جذب: حذف آمونیوم در دماهای ۱۵، ۲۰، ۲۵، ۳۰، ۳۵ و ۴۰ درجه سانتیگراد انجام شد و همانند مراحل قبلی میزان جذب برای غلظت ۱۰۰ میلی گرم بر لیتر آمونیوم اعمال شد و میزان جذب آمونیوم در دماهای فوق مورد بررسی قرار گرفت. برای بررسی ماهیت جذب از معادلات ترمودینامیکی زیر استفاده می شود:

$$\Delta G^\circ = -RT \ln K_d$$

ΔG° برابر با انرژی آزاد گیبس (کیلو ژول بر مول)، R، ثابت گازها می باشد و برابر با $8/314$ ژول بر مول در درجه کلونین، T دما بر حسب کلونین و kd برابر با q_e/c_e می باشد (Kochkodan *et al.*, 2015).

$$\Delta G^\circ = \Delta H^\circ - T\Delta S^\circ$$

از آنجاییکه ΔG° برابر است با:

در اینجا ΔH° (کیلو ژول بر مول) برابر با تغییرات انتالپی می باشد، ΔS° (ژول بر مول در کلونین) برابر با تغییرات آنتروپی می باشد (Kochkodan *et al.*, 2015).

ایزوترم جذب آمونیوم

در این مرحله با در نظر گرفتن شرایط بهینه (غلظت ۲ گرم بر لیتر (۰/۰۲۵) گرم جذب)، پهاش ۷، زمان تماس ۱۲۰ دقیقه و دمای ۱۵ درجه سانتیگراد) ایزوترم جذب آمونیوم در غلظت های ۰، ۲۰، ۴۰، ۶۰، ۸۰ و ۱۰۰ میلی گرم بر لیتر انجام شد. ۰/۰۲۵ گرم (غلظت ۲ گرم بر لیتر) از جذب وزن و در مجاورت مقدار مشخصی از محلول با غلظت های مشخص ۰ تا ۱۰۰ میلی گرم بر لیتر آمونیوم با پهاش ۷ قرار گرفت. سپس دمای ۱۵ درجه سانتیگراد و زمان تعادل ۱۲۰ دقیقه بر آن اعمال شد و میزان جذب آمونیوم برای جذب مونت موریلونیت محاسبه گردید. در این مطالعه از دو مدل فروندلیچ و لانگمویر برای توصیف داده های جذب استفاده شد که به صورت زیر می باشد:

شکل خطی معادله لانگ مویر در فرمول شماره ۳ ارائه شده است:

$$\frac{c_e}{q_e} = \left[\frac{1}{K_L q_m} \right] + \frac{c_e}{q_m} \quad (3)$$

که در آن C_e غلظت تعادلی ماده حل شونده در محلول بر حسب میلی گرم در لیتر، q_e ماده جذب شده بر حسب میلی گرم در گرم جذب، q_m نشان دهنده حداکثر جذب بر حسب میلی گرم در گرم جذب و K_L نشان دهنده ثابت لانگمویر بر حسب لیتر بر گرم است (Mahdavi *et al.*, 2012).

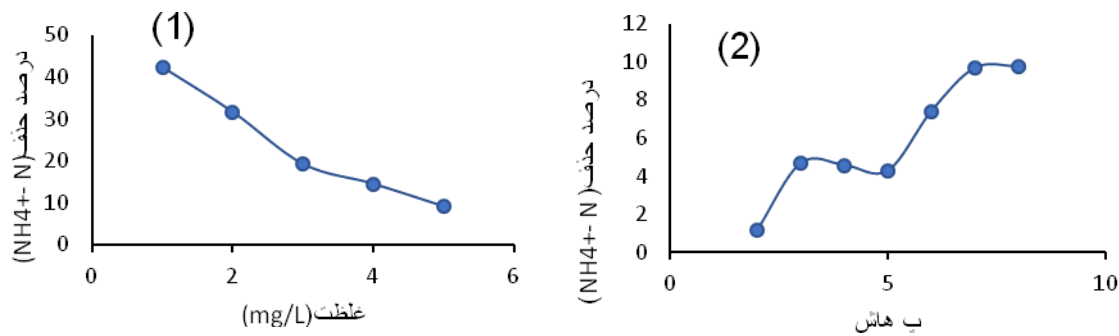
مدل لانگمویر در جذب همگن استفاده می شود، بنابراین هر یک از مولکول ها برای جذب به انرژی فعال سازی نیاز دارند. معادله فروندلیچ یک مدل جذب سطحی تجربی می باشد. شکل خطی معادله فروندلیچ در فرمول شماره ۴ ارائه شده است، که در آن C_e و q_e همانند معادله لانگمویر و n و K_F ثابت های فروندلیچ می باشند (Mahdavi *et al.*, 2012).

$$\text{Log } q_e = \text{Log } K_F + \frac{1}{n} \text{Log } C_e \quad (4)$$

در مدل فروندلیچ فرض بر جذب چند لایه، با توزیع غیر یکنواخت جذب گرما و جذب بر روی سطوح ناهمگن است.

نتایج و بحث:

در این تحقیق اندازه کریستالی نانو رس مونت موریلونیت برابر ۴۵/۵ نانو متر می باشد که با دستگاه XRD و معادله شرر تعیین شد (Nagappa and Chondrappa, 2007). نتایج حاصل از اثر غلظت جذب و pH در شکل ۱ نشان داده شده است:

شکل ۱- اثر غلظت جاذب و پ هاش بر میزان جذب آمونیوم توسط نانو جاذب

اثر غلظت: با توجه به شکل ۱ شماره ۱ بیشترین میزان جذب آمونیوم توسط نانو رس مونت موریلونیت در غلظت ۲ گرم بر لیتر اتفاق افتاد که برابر ۳۱/۵ میلی گرم بر گرم می باشد (با توجه به شکل غلظت ۱ گرم بر لیتر (۰/۰۱۲۵ گرم) بیشترین میزان جذب را دارد اما به دلیل اینکه گرم نانو جاذب کم می باشد غلظت ۲ گرم بر لیتر (۰/۰۲۵ گرم) به عنوان غلظت بهینه در نظر گرفته شده است).

اثر پ هاش: شکل ۱ شماره ۲ اثر پ هاش را بر جذب آمونیوم توسط نانو رس مونت موریلونیت نشان می دهد. با توجه به شکل بیشترین مقدار جذب آمونیوم در پ هاش ۷ که برابر ۹/۶ میلی گرم بر گرم است بدست آمد.

اثر زمان: بیشترین میزان جذب آمونیوم توسط جاذب مونت موریلونیت در زمان ۱۲۰ دقیقه رخ داد که برابر ۱۴/۰ میلی گرم بر گرم است. بهترین مدل برای بررسی سینتیک جذب آمونیوم در آب توسط نانو رس مونت موریلونیت، مدل شبه مرتبه دوم می باشد که به خوبی به داده های تجربی برازش داده شده است. برازش یافتن داده های جذب به مدل شبه مرتبه دوم نشان می دهد که جذب آمونیوم توسط نانو جاذب به صورت جذب شیمیایی بوده است. ضرایب معادله سینتیکی شبه مرتبه دوم در جدول ۱ آورده شده است:

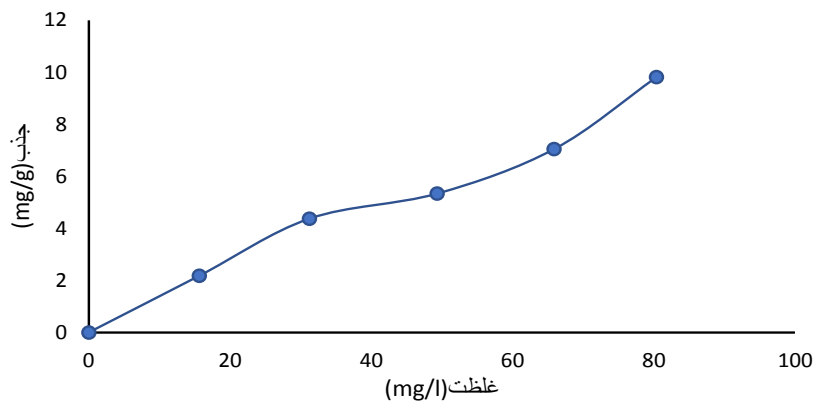
جدول ۱- ضرایب معادله سینتیکی شبه مرتبه دوم.

جاذب	R ²	K ₂ (g mg ⁻¹ min ⁻¹)	q _e (mg g ⁻¹)
مونت موریلونیت	۰/۹۳۳	۲۰۶×۱۰ ^{-۵}	۱۶/۰

اثر دما: در بررسی اثر دما بر جذب آمونیوم توسط نانو رس مونت موریلونیت، بیشترین میزان جذب آمونیوم در دمای ۱۵ درجه سانتیگراد و برابر ۱۸/۹ میلی گرم بر گرم می باشد. در اینجا چون انرژی آزاد گیبس منفی بود (۱۳/۶۹- کیلو ژول بر مول) واکنش برای انجام به انرژی نیاز ندارد و واکنش خود به خودی است و نیاز به محرک خارجی ندارد و همچنین تغییرات آنتالپی که عرض از مبدأ منحنی می باشد منفی بوده که نشان دهنده این است که واکنش جذب گرمازا بوده که بر این اساس است که روند جذب در درجه حرارت بالا کارآمد نمی باشد دما تأثیر چشمگیری در جذب آمونیوم ندارد و شیب نمودار تغییرات آنتروپی را نشان می دهد تغییرات آنتروپی منفی بوده که گواه بر این اساس است که این واکنش دارای حداکثر بی نظمی نبوده است. میزان ΔH° و $S\Delta^\circ$ به ترتیب برابر ۵۵/۰۸۷- کیلو ژول بر مول و ۱۴۳/۰۱- ژول بر مول بر کلین می باشد.

ایزوترم جذب

نتایج حاصل از ایزوترم جذب آمونیوم توسط نانو رس مونت موریلونیت در شکل ۲ نشان داده شده است:

شکل ۲- ایزوترم جذب ساده آمونیوم

با توجه به شکل میزان جذب آمونیوم از آب توسط نانو رس مونت موریلونیت با افزایش غلظت آمونیوم افزایش می‌یابد که علت آن بالا بودن سطح ویژه نانو رس مونت موریلونیت می‌باشد که باعث افزایش انتقال یون‌های آمونیوم به سطح جاذب در غلظت‌های بالای آمونیوم است و راندمان جذب را بالا می‌برد. ماکزیم ظرفیت جذب آمونیوم برابر ۹/۸ میلی‌گرم بر گرم جاذب است. مدل‌های جذب فروندلیچ و لانگ‌مویر بر داده‌های جذب برازش پیدا کردند اما معادله فروندلیچ با ضریب تعیین ($R^2=0.916$) بهترین توصیف از جذب سطحی آمونیوم را نشان داد. ضرایب مربوط به معادله فروندلیچ برای جذب آمونیوم توسط جاذب مونت موریلونیت در جدول شماره ۲ ذکر شده است.

جدول ۲- ضرایب مدل فروندلیچ

جاذب	R^2	$1/n$	k_f
رس مونت موریلونیت	۰/۹۱۶	۰/۰۷۲	۳/۰۹۸

دیانتی تیلکی و همکاران (۱۳۹۱)، در بررسی جذب آمونیوم از آب و پساب توسط زئولیت کلینوپتیولایت، حداکثر جذب آمونیوم در pH برابر ۷ و زمان تماس ۶۰ دقیقه بدست آمد همچنین با افزایش غلظت اولیه آمونیوم، ظرفیت جذب افزایش یافت و با افزایش مقدار جاذب ظرفیت جذب کاهش یافت. ایزوترم حاصل از این مطالعه به مدل فروندلیچ با ضریب همبستگی ($R^2=0.845$) تطابق دارد و نقطه شکست برای غلظت‌های ۵ و ۱۰ میلی‌گرم بر لیتر آمونیوم به ترتیب برابر ۶/۴۵ و ۶/۳۲ میلی‌گرم در گرم می‌باشد. Zhang و همکاران (۲۰۱۱)، بر طبق مطالعه‌ای که به منظور حذف آمونیوم توسط زئولیت سنتز شده انجام دادند، دریافتند که به منظور رسیدن به بیشترین میزان جذب آمونیوم زمان تعادل ۱/۲۵ ساعت می‌باشد.

نتیجه‌گیری:

در این پژوهش حذف یون آمونیوم توسط نانو رس مونت موریلونیت مورد بررسی قرار گرفت. اثر غلظت، پ‌هاس، زمان و اثر دما به منظور تعیین شرایط بهینه مورد بررسی قرار گرفت. بیشترین میزان حذف آمونیوم در غلظت ۲ گرم بر لیتر برابر ۳/۱۵، در پ‌هاس ۷ برابر ۹/۶، در زمان ۱۲۰ دقیقه برابر ۱۴/۰ و در دمای ۱۵ درجه سانتیگراد برابر ۱۸/۹ میلی‌گرم بر گرم جاذب در شرایط بهینه بدست آمد. ایزوترم جذب آمونیوم با نانو رس مونت موریلونیت به معادله فروندلیچ با ضریب همبستگی ($R^2=0.916$) بیشترین برازش را دارد که نشان دهنده سطوح جذبی غیرهمگن و چند لایه است. همچنین ماکزیم جذب نانو رس مونت موریلونیت ۹/۸ میلی‌گرم بر گرم (NH_4^+-N) برآورد گردید که این نتایج نشان دهنده موثر بودن نانو رس مونت موریلونیت در حذف آمونیوم از آب‌ها و پساب‌ها می‌باشد.

منابع:

کاظمیان، ح. قاسمی، ح. منہاج، ر و پاکزاد، س. م. ر. ۱۳۸۷. استفاده از فرایند تبادل یون در حذف آمونیوم: احیای بیولوژیکی زئولیت. همایش بین المللی زئولیت ایران.
 دیانتی تیلکی، ر. کاهه، د. ززولی، م. ع. ۱۳۹۱. بررسی کارایی زئولیت کلینوپتیلولایت در حذف آمونیوم از آبهای آلوده. مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران.

- Ayati, B., Delnavaz, M., and Fartoos, S. 2006. Evaluation of nanoparticle technology in environmental engineering, University of Amirkabeer, Tehran.
- Blanchard, G., Maunaye, M., & Martin, G. 1984. Removal of heavy metals from waters by means of natural zeolites. *Water research*, 18(12), 1501-1507.
- Booker, N. A., Cooney, E. L., & Priestley, A. J. 1996. Ammonia removal from sewage using natural Australian zeolite. *Water science and technology*, 34(9), 17-24.
- Celik, M. S., Ozdemir, B., and Turan, M. 2001. "Removal of ammonia by natural clay mineral using fixed and fluidized bed column reactors." *Water Science and Water Technology: Water Supply*, 1(1), 81-88.
- Cheung, K. C., Chu, L. M., & Wong, M. H. 1997. Ammonia stripping as a pretreatment for landfill leachate. *Water, Air, & Soil Pollution*, 94(1), 209-221.
- Han, R., Wang, Y., Zou, W., Wang, Y., & Shi, J. 2007. Comparison of linear and nonlinear analysis in estimating the Thomas model parameters for methylene blue adsorption onto natural zeolite in fixed-bed column. *Journal of Hazardous Materials*, 145(1), 331-335.
- Kochkodan, V., Darwish, N. B., & Hilal, N. 2015. *The Chemistry of Boron in Water* (pp. 35-63). Elsevier: Amsterdam.
- Lagergren, S. 1898. About the theory of so-called adsorption of soluble substances.
- Mahdavi, S., Jalali, M., & Afkhami, A. 2012. Removal of heavy metals from aqueous solutions using Fe₃O₄, ZnO, and CuO nanoparticles. *Journal of Nanoparticle Research*, 14(8), 846.
- Nagappa, B., and Chandrappa, G.T. 2007. mesoporous nanocrystalline magnesium oxide for environmental remediation. *Microporous mesoporous metar*, 106, 212-218.
- Pescod, M. B., & Arar, A. (Eds.). 2013. *Treatment and Use of Sewage Effluent for Irrigation: Proceedings of the FAO Regional Seminar on the Treatment and Use of Sewage Effluent for Irrigation Held in Nicosia, Cyprus, 7-9 October, 1985*. Elsevier.
- Saltali, K., Sari, A., & Aydın, M. 2007. Removal of ammonium ion from aqueous solution by natural Turkish (Yıldızeli) zeolite for environmental quality. *Journal of hazardous materials*, 141(1), 258-263.
- Tan, KH. 2005. *Soil sampling, preparation, and analysis*. CRC pres.
- Widiastuti, N., Wu, H., Ang, H. M., & Zhang, D. 2011. Removal of ammonium from greywater using natural zeolite. *Desalination*, 277(1), 15-23.
- Wang, Y., Kmiya, Y., & Okuhara, T. 2007. Removal of low-concentration ammonia in water by ion-exchange using Na-mordenite. *Water research*, 41(2), 269-276.
- Zhang, M., Zhang, H., Xu, D., Han, L., Niu, D., Tian, B., ... & Wu, W. 2011. Removal of ammonium from aqueous solutions using zeolite synthesized from fly ash by a fusion method. *Desalination*, 271(1), 111-121.

Ammonium adsorption from water by nano clay montmorillonite

Z. alsadat mosavie darbadreh^{1*}, S. Mahdavi², D. Akhzari³

1- Graduate student of Soil Science, College of Agricultural, Malayer University

2- Assistant Professor, Department of Soil Science, Faculty of Agriculture, Malayer University

3- Assistant Professor, Department of Rangeland and Watershed management, Faculty of Natural Resources, Malayer University

Abstract: The aim of this study was the removal of ammonium ion by nano- clay montmorillonite from water and wastewater. The effect of adsorbent dosage, pH, contact time and temperature for getting optimum conditions were studied. Results showed that the highest amounts of ammonium removal were observed at dosage of 2 g/L , pH =7 ,time 120 min and temperature of 15 ° C and their amounts of adsorption were 31.5, 9.6, 14 and 18.9 respectively. The optimum data were used in isotherms experiment in 0, 20, 40, 60, 80 and 100 mg/L ammonium (N H₄⁺- N). Results of isotherm data revealed that freundlich model was better fitted to data (R² = 0.916) freundlich model represent multilayer and heterogeneous sorption surfaces. The maximum sorption capacity of NH₄⁺(NH₄⁺- N) on nano clay montmorillonite was 9.81 mg/g. Results showed that montmorillonite to some extent could be as an effective adsorbent candidate for the removal of ammonium from water and wastewater.

Keywords: Sorption, Ammonium, Nano clay, Montmorillonite